

**STATISTIKK FOR
ARKIVINSTITUSJONER
OG ARKIV I BIBLIOTEK
OG MUSEUM 2017**

I KORTE TREKK

Statistikken for arkivinstitusjoner og arkiv i bibliotek og museum 2017 omfatter svar fra 146 (av 161 spurte) institusjoner. 30 er rene arkivinstitusjoner, 62 er museum og 54 er bibliotek.

Det er pr. 31.12.17 bevart 551 460 hyllemeter (hm) arkiv. 502 185 hm (90,7 %) er bevart i rene arkivinstitusjoner, 34 453 hm (6,2 %) i museum og 14 822 hm (2,7 %) i bibliotek.

Det er fortsatt en stor skjevhet i materialet som er bevart mht. samfunnssektorer. 121 725 hm er privatarkiver – arkiver fra organisasjoner, bedrifter og enkeltpersoner. Dette betyr at privatarkiv utgjør 22,7 % av den totalt bevarte bestanden, en økning fra 21,7 % i 2014.

Total arkivbestand som er ordnet og katalogisert utgjør 400 141 hm, det vil si litt over 70 % av total bestand. En stor del av privatarkivene er ikke ordnet og katalogisert og i praksis utilgjengelige – i snitt en tredjedel. Kommunale arkiver er også i mindre grad ordnet og katalogisert enn statlige arkiv, og trekker sammen med privatarkiv totalsnittet ned. Men disse har økt sin ordningsgrad det siste året. Samtidig har de også hatt den absolutt største tilveksten. En lavere andel privatarkiv er publisert på den nasjonale søketjenesten for arkivinformatjon. Men vi ser en svak økning i andel enkeltarkiv publisert fra 2016 med 45 % til 47,8 % for 2017. Det er særlig arkivinstitusjonene som har økt sin andel.

Det er til sammen bevart 2 446 og 237 uttrekk fra hhv. offentlige og private aktører. Mengden bevart digitalt skapt arkivmateriale øker fra år til år. Likevel er digitalt skapt materiale fremdeles i svært liten grad bevart. Særlig gjelder dette digitalt skapte arkiver fra private aktører.

Det oppbevares til sammen over 40 millioner foto i institusjonene. I tillegg oppgir ca. 75 % av institusjonene at de oppbevarer audiovisuelt arkivmateriale.

Arkivverket har digitalisert desidert mest papirmateriale, med nesten 50 millioner digitaliserte dokumentsider. De (fylkes)kommunale arkivinstitusjonene har nesten doblet antallet digitaliserte dokumentsider siden 2016, og har nå digitalisert over 20 millioner sider til sammen. Fagbibliotekene/dokumentasjonssentrene har digitalisert flest foto (1,2 millioner).

Arkivverket har registrert nesten alle sine arkiver i Asta (99 %), men det er de (fylkes)kommunale arkivinstitusjonene som har registrert flest arkiver (over 45 000 arkiver).

Over 80 % av arkivinstitusjonene har publisert sine arkivkataloger på Arkivportalen.no. For museum og bibliotek gjelder dette bare for 27 % av institusjonene. Når det gjelder publisering av informasjon om enkeltarkiver, er det Arkivverket som har publisert desidert mest.

Arkivverket har flest lesesalsbesøk. Arkivverket har også lånt ut flest arkivstykker, og fått flest forespørsler. Mens de (fylkes)kommunale arkivinstitusjonene har flest forespørsler om eiendomsforhold og rettighetsdokumentasjon.

Det er fremdeles stor interesse for digitalisert arkivmateriale. I 2017 ble det på Arkivverkets nettsider (inkl. Digitalarkivet.no) registrert 1,6 millioner unike brukere (som i 2016) og i overkant av 8,3 millioner (2016: 6,5 mill.) besøk. Digitalarkivet holder stand som Norges best besøkte kulturnettsted med 6,8 millioner besøk.

Institusjonene har rundt 670 arkivfaglige årsverk, eller 785 arkivrelaterte årsverk, til sammen.

OM STATISTIKKEN

Riksarkivaren har som oppgave å hente inn årlig statistikk fra institusjoner som bevarer historiske arkiv. Denne oppgaven var tidligere tillagt Kulturrådet, men ble i 2014 formelt overført til Arkivverket etter at det i Arkivmeldinga (2013)¹ ble anbefalt en slik overføring.

Formålet med statistikken er å få et overordnet bilde av situasjonen for arkivene i arkivbevarende institusjoner, og å måle endringer over tid. Oversikten brukes til å definere behov for arkivsektoren, og benyttes av Riksarkivaren i arbeidet med veiledning, i oppfølgingen av bevaringsinstitusjonene, og i rollen som utviklingsaktør. Statistikken sendes også videre til Statistisk sentralbyrå som publiserer utvalgte tall i den årlige rapporten «Kulturstatistikk».

Statistikken for arkivinstitusjoner og arkiv i bibliotek og museum, eller «Arkivstatistikken», for 2017 omfatter svar fra 146 institusjoner – 30 arkivinstitusjoner og 62 museum og 54 bibliotek (bibliotek-kategorien inkluderer folkebibliotek, fagbibliotek/dokumentasjonsentre og lokalhistoriske arkiver/samlinger). 161 institusjoner fikk tilsendt spørreskjema, noe som betyr en svarandel på 91 % (97 % for arkivinstitusjoner, 93 % for museum og 86 % for bibliotek). De aller fleste institusjonene som har levert inn svarskjema har svart på tilnærmet alle spørsmål, mens noen få institusjoner har svart bare på noen få av spørsmålene. Arkivverket har i samletallene som presenteres i denne analysen inkludert bestandstall fra i fjor for noen av de større institusjonene som i år ikke har svart på spørreskjemaet. Dette for at totaltallet ikke skal svinge så mye fra år til år, avhengig av hvilke institusjoner som svarer eller ikke svarer. I praksis betyr dette at bestandstallene i analysen for 2017 omfatter 148 arkivbevarende institusjoner. Se samletabellene² for mer informasjon om hvilke tall Arkivverket har lagt inn manuelt.

Arkivstatistikken gir kunnskap om situasjonen i de arkivbevarende institusjonene i Norge, og anledning til å følge utviklingen over tid. Det er likevel visse mangler ved statistikken. Ikke alt historisk arkivmateriale omfattes av denne statistikken. For statlig materiale dekker statistikken omtrent alt relevant materiale, da så å si alle de statlige virksomhetene har Arkivverket som depot for sitt historiske arkivmateriale. Men for det kommunale materialet så omfatter statistikken bare det arkivmaterialet som er kommet inn til de kommunale og fylkeskommunale arkivinstitusjonene (heretter kalt (fylkes)kommunale arkivinstitusjoner; herunder byarkiv, fylkesarkiv og interkommunale arkivordninger). Historisk materiale fra kommuner som ikke benytter seg av en (fylkes)kommunal arkivordning faller utenfor arkivstatistikken. Per desember 2016 gjelder dette materiale fra ca. 15 % av kommunene i Norge. For privatarkivmateriale dekker statistikken bare det materialet som er kommet inn til institusjonene som det sendes spørreskjema til. Arkivverket sender spørreskjemaet til alle institusjoner som vi vet oppbevarer privatarkiver. Det finnes flere mindre institusjoner (eks. historielag og andre frivillige organisasjoner) som oppbevarer slikt materiale som Arkivverket ikke har kjennskap til, og derfor ikke får tilsendt spørreskjema.

¹ Meld. St. 7 (2012-2013) – Arkiv

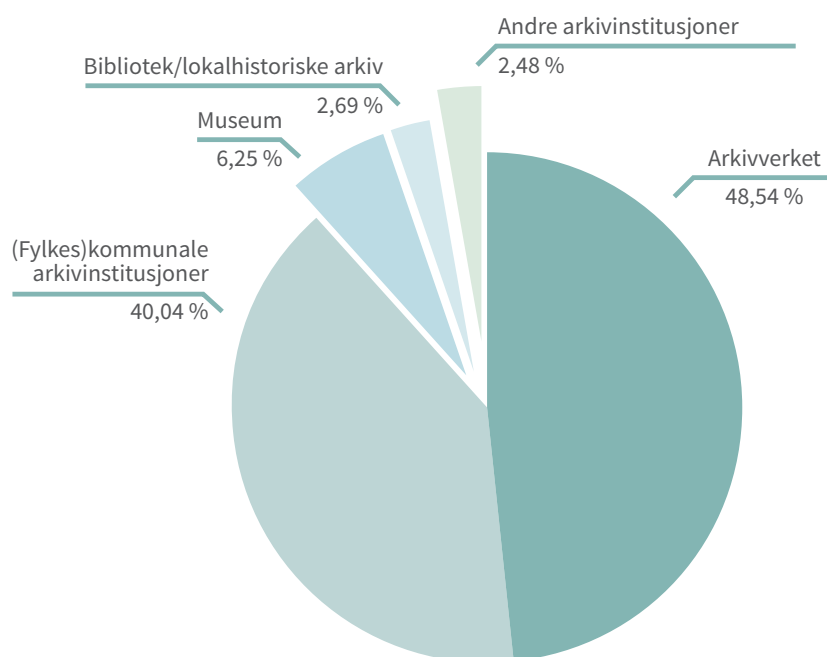
² Se: <https://www.arkivverket.no/arkivutvikling/tall-og-data-statistikk/arkivstatistikken-amb/tall-og-analyser-fra-2017>

BESTAND

Pr. 2017 er det totalt bevart 551 460 hyllemeter (heretter: hm) arkiv i norske arkivinstitusjoner, museum og bibliotek.

90,7 % av arkivmaterialet blir bevart i det vi har definert som rene arkivinstitusjoner. Arkivverket bevarer 267 692 hm, og de kommunale og fylkeskommunale arkivinstitusjonene (heretter kalt: (fylkes)kommunale arkivinstitusjoner) bevarer til sammen 220 792 hm (arkivinstitusjonene dekker ca. 300 av landets kommuner). De andre arkivinstitusjonene, blant dem Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek, Misjons- og diakoniarkivet (VID historisk arkiv) og Stortingsarkivet bevarer 13 701 hm.

Figur 1: Fordeling av total arkivbestand (i hyllemeter) i 2017

Museene og bibliotekene bevarer til sammen 8,9 % av den totale arkivmengden – 49 275 hm.

BESTAND

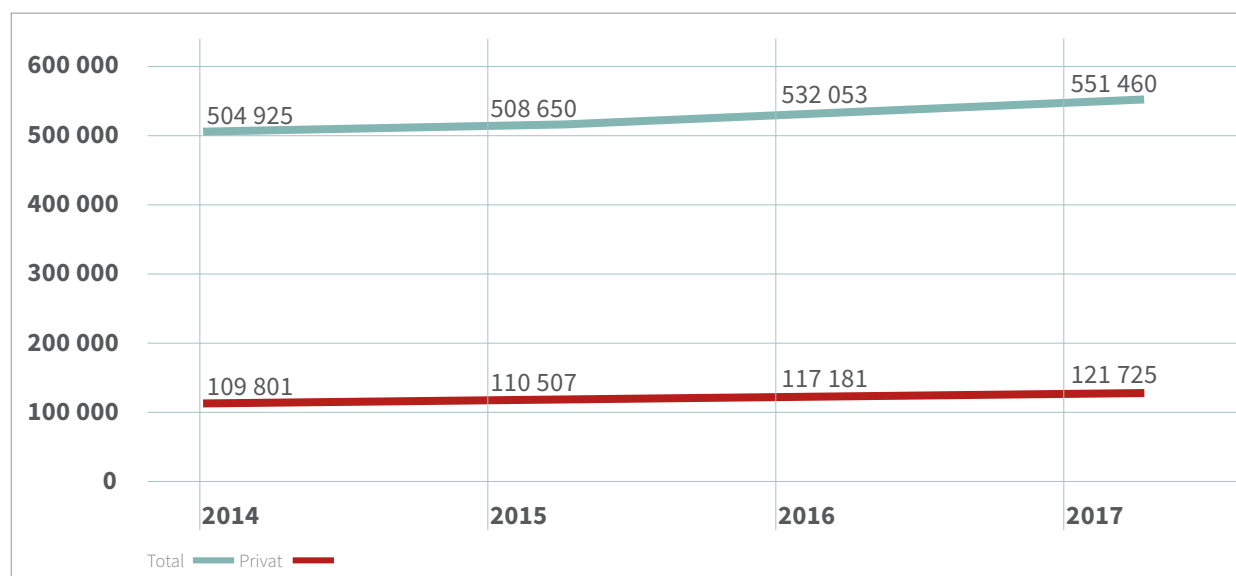
Arkivinstisusjonene bevarer både offentlige arkiv og privatarkiv – arkiv etter organisasjoner, bedrifter og personer. Mens museer og bibliotek i all hovedsak bevarer privatarkiv.

Tabell 1: Hyllemeter totalt og hyllemeter privatarkiv pr. 2017

INSTITUSJONSTYPE	Hyllemeter totalt	Tilvekst totalt 2017	Hyllemeter privatarkiv	Tilvekst privatarkiv 2017
Arkivverket	267 692,0	1 971,0	36 470,0	896,0
(Fylkes)kommunale arkivinstisusjoner ³	220 792,0	9 399,9	29 577,0	1 527,0
Andre arkivinstisusjoner	13 701,0	1 218,0	11 120,0	541,0
Sum arkivinstisusjoner	502 185,0	12 588,9	77 167,0	2 964,0
Fagbibliotek /dokumentasjonssenter ⁴	11 615,6	2 664,4	11 602,6	2 651,4
Folkebibliotek	1 259,0	15,0	503,3	14,0
Lokalhistoriske arkiv og samlinger	1 947,0	49,0	1 513,0	53,0
Sum bibliotek/lokalhistoriske arkiv	14 821,6	2 728,4	13 618,9	2 718,4
Sum museum	34 453,3	3 117,9	30 938,8	624,8
Sum alle	551 459,9	18 435,2	121 724,7	6 307,2

Den samlede tilveksten for 2017 er 18 435 hm – en svak vekst fra 2016. Tilveksten er klart størst i de (fylkes)kommunale arkivinstisusjonene, som hadde en samlet tilvekst på 9 400 hm. Museene har hatt en tilvekst på 3 118 hm, hvor privatarkiv utgjorde 625 hm av dette.

Figur 2: Utvikling i hyllemeter 2014-2017

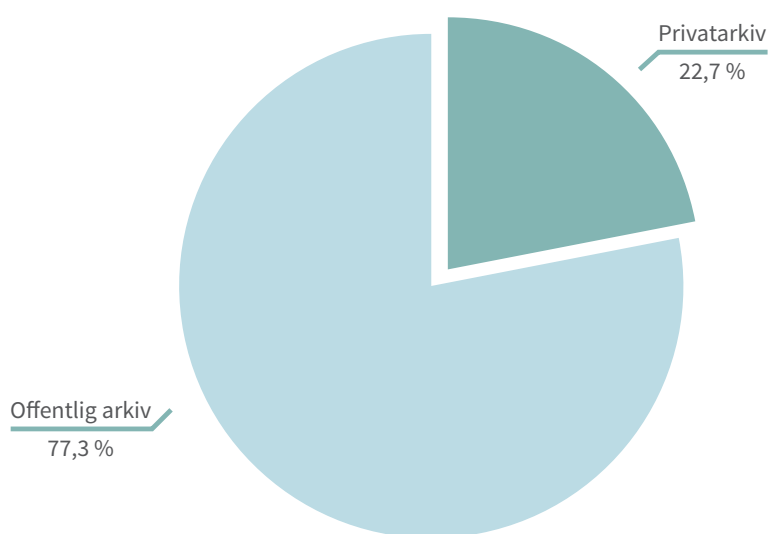
³ Bestand privatarkiv er noe redusert fra 2016 pga. Arkiv i Nordlands gjennomgang og bestandsføring i Asta som har redusert deres arkivbestand.

⁴ Mesteparten av tilveksten skyldes at UB Bergen fikk tilført språksamlingene fra UiO på hele 2 250 hm.

BESTAND

Total bestand som utgjøres av privatarkiv er på 121 725 hm. Det er en økning på 3,9 % fra 2016 da tallet lå på 117 181 hm. Privatarkiv utgjør nå 22,7 % av den totalt bevarte bestanden i Norge, mens den i 2014 utgjorde 21,7 %. Samlet rapportert tilvekst for privatarkiv var 6 307 hm. Fagbibliotek og (fylkes)kommunale arkivinstitusjoner hadde størst tilvekst av privatarkiv i hm.

Figur 3: Fordeling privatarkiv og offentlig arkiv i 2017

Total arkivbestand som er ordnet og katalogisert utgjør 400 141 hm. Dette betyr at 72,6 % av arkivmaterialet i Norge er ordnet og katalogisert, og dermed mulig å finne fram i. Det er, og vil alltid være, et etterslep i ordning og katalogisering.

Foto: Berre

Tabell 2: Hyllemeter som er ordnet totalt pr. 2017

INSTITUSJONSTYPE	Hyllemeter totalt	Hyllemeter ordnet	Andel som er ordnet
Arkivverket	267 692,0	208 800,0	78,0 %
(Fylkes)kommunale arkivinstitusjoner	220 792,0	148 413,4	67,2 %
Andre arkivinstitusjoner	13 701,0	11 622,5	84,8 %
Sum arkivinstitusjoner	502 185,0	368 835,9	73,4 %
Fagbibliotek /dokumentasjonssenter	11 615,6	8 874,8	76,4 %
Folkebibliotek	1 259,0	1 018,0	80,9 %
Lokalhistoriske arkiv og samlinger	1 947,0	1 352,0	69,4 %
Sum bibliotek/lokalhistoriske arkiv	14 821,6	11 244,8	75,9 %
Sum museum	34 453,3	20 060,7	58,2 %
Sum alle	551 459,9	400 141,4	72,6 %

Ordningsgraden for arkivmaterialet har økt fra en andel på 69,9 % i 2016. Andelen ordnet materiale varierer mellom de ulike institusjonstypene. Særlig de (fylkes)kommunale arkivinstitusjonene har økt sin andel det siste året (fra 61,3 % i 2016).

Arkivinstitusjonene har blitt bedt om å oppgi et anslag for ledig magasinkapasitet, det vil si hvor mye ledig plass de har til å ta imot nytt arkivmateriale. Totalt oppgir institusjonene 143 000 hm ledig kapasitet. Det er en liten økning fra 2016. I Riksarkivarens kartlegging (2014) anslås det at det finnes rundt 250 000 hm papirarkiver ute i statlig forvaltning. Her er det snakk om å digitalisere en god del av det nyeste materialet. Riksarkivarens årlige undersøkelse for kommunale arkivtjenester («Kommuneundersøkelsen») for 2016 meldte at det finnes rundt 240 000 hm papirarkiver ute i kommunene. I tillegg er det et stort etterslep på bevaring av privatarkiv. Den ledige kapasiteten er ikke stor nok til å dekke plassbehovet framover.

DIGITALT SKAPT MATERIALE

Det var ved utgangen av 2017 bevart 2 446 arkivuttrekk fra offentlig sektor og 237 arkivuttrekk fra private aktører i de ulike bevaringsinstitusjonene. Institusjonene ble i år for første gang også bedt om å oppgi mengde digitalt skapt materiale i GB.

Tabell 3: Digitalt skapt arkivmateriale totalt pr. 2017

INSTITUSJONSTYPE	Uttrekk fra offentlige aktører	Uttrekk fra private aktører	GB totalt
Arkivverket	1 256	39	9 140
(Fylkes)kommunale arkivinstitusjoner	1 190	33	14 972
Andre arkivinstitusjoner	0	26	21 511
Sum arkivinstitusjoner	2 446	98	45 623
Fagbibliotek /dokumentasjonssenter	Ikke spurt	21	1
Folkebibliotek	Ikke spurt	2	1
Lokalhistoriske arkiv og samlinger	Ikke spurt	1	0
Sum bibliotek/lokalhistoriske arkiv	Ikke spurt	24	2
Sum museum	Ikke spurt	115	5 643
Sum alle	2 446	237	51 268

Med arkivuttrekk menes en eksport av et datasystems interne databaseinnhold til en struktur som er mer egnet for langtidsbevaring i et digitalt depot. I den offentlige forvaltningen og i institusjonene som er depot for offentlig materiale er «arkivuttrekk» et kjent begrep. Begrepet er ofte ikke like kjent i institusjonene som i hovedsak tar vare på privatarkiver. Digitalt skapt materiale fra private aktører kommer som regel inn til bevaringsinstitusjonene som løse filstrukturer på harddisk, minnepinne, cd-rom eller lignende. Det kommer sjelden inn i en struktur som er egnet for langtidslagring⁵.

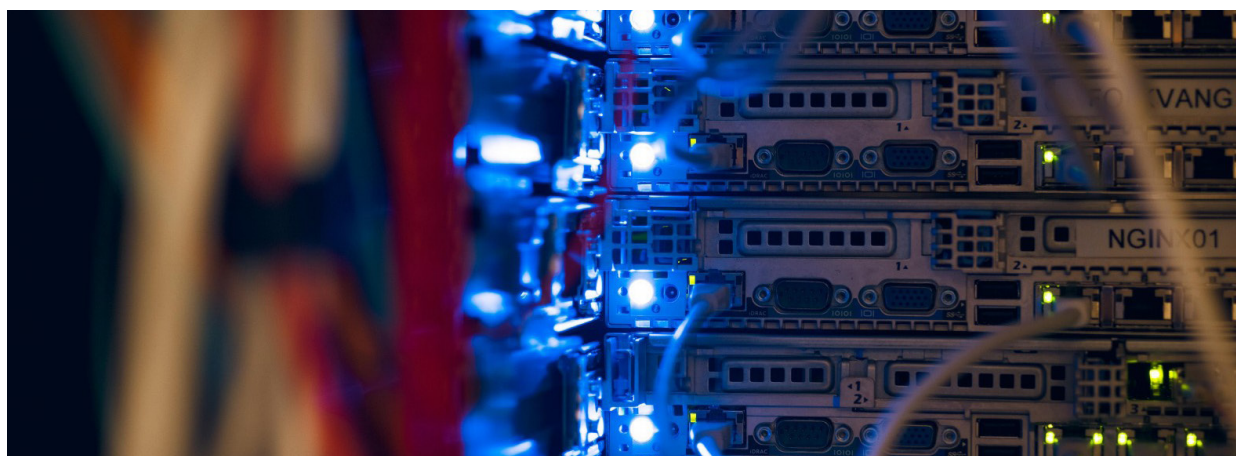
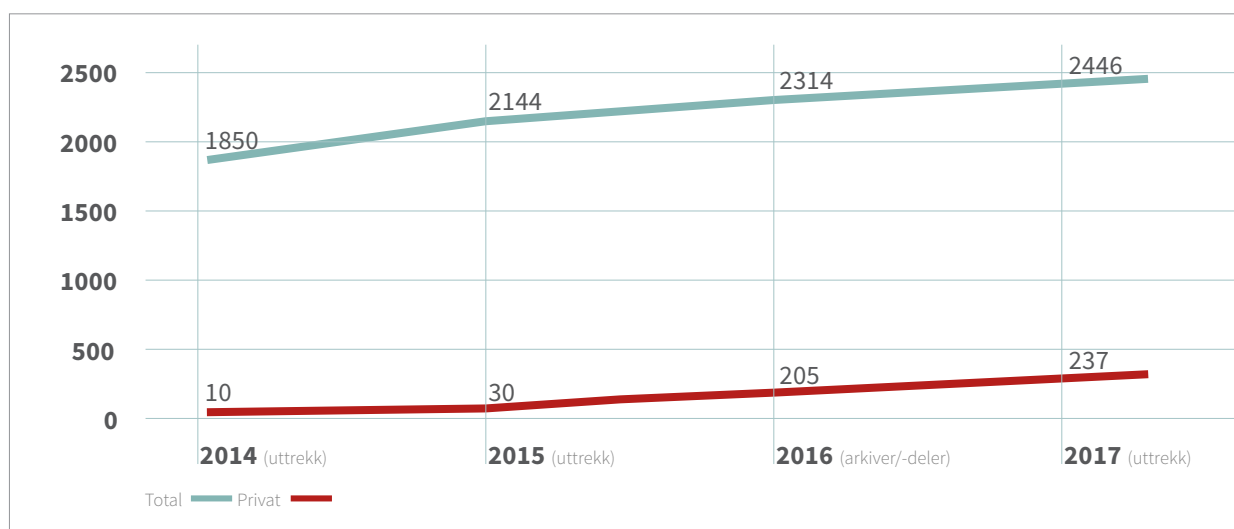

Foto: Berre

⁵ I fjor ble spørsmålsstillingen endret fra «uttrekk» til «arkiv(del)er», men gikk i år tilbake til å spørre om antall uttrekk da det kom inn flere tilbakemeldinger om at det å spørre om arkiv(del)er skapte forvirring. Institusjonene som bevarer digitalt skapt materiale fra offentlige aktører teller som regel et arkiv/en arkivdel som et uttrekk i statistikken.

Figur 4: Utviklingen i antall uttrekk 2014-2017

Figur 4 viser utviklingen i antall bevarte arkivuttrekk i perioden 2014 til 2017. Antall offentlige uttrekk har i denne perioden økt fra 1 850 til 2 446. Antall uttrekk fra private aktører har i den samme perioden økt fra 10 til 237.

Når det gjelder rapportering i GB er det flere institusjoner som har meldt inn at de per d.d. ikke har mulighet til å oppgi noe tall her. Til sammen ble det rapportert inn litt over 50 000 GB. En stor mengde finnes hos Arkivverket og i de (fylkes)kommunale arkivinstitusjonene. Men det er de andre arkivinstitusjonene som har den største mengden data. Flere av disse institusjonene, f.eks. Stiftinga for folkemusikk og folkedans, oppbevarer mye foto-, lyd- og film/videomateriale, og slikt materiale opptar mye plass.

Foto: Berre

FOTO

Også i år er det blitt stilt spørsmål om oppbevaring av foto. Vi ser at det har skjedd en svak økning i arkivinstitusjonene generelt, mens bestanden hos Arkivverket er uendret. Ved fagbibliotekene/dokumentasjonssentrene har fotobestanden økt fra 8 564 687 foto i 2016 til 10 582 407 foto i 2017, noe som må ses på som en betydelig økning. Også hos de lokalhistoriske arkivene/samlingene har bestanden økt, mens det har vært en svak reduksjon av bestanden ved folkebibliotekene. Museene oppbevarer betydelige mengder foto, til sammen over 12 millioner; og det har skjedd en økning på 255 037 siden i fjor⁶.

Tabell 4: Foto totalt pr. 2017

INSTITUSJONSTYPE	Foto totalt	Foto analoge	Foto digitalt skapte	Foto registrert i katalogsystem
Arkivverket	6 500 000	6 450 000	50 000	150 000
(Fylkes)kommunale arkivinstitusjoner	7 712 711	6 261 591	47 200	1 343 307
Andre arkivinstitusjoner	4 758 980	4 625 100	94 118	108 500
Sum arkivinstitusjoner	18 971 691	17 336 691	191 318	1 601 807
Fagbibliotek /dokumentasjonssenter	10 582 407	9 136 308	4 413	252 492
Folkebibliotek	69 239	15 097	784	33 504
Lokalhistoriske arkiv og samlinger	568 627	277 400	202 970	112 630
Sum bibliotek/lokalhistoriske arkiv	11 220 273	9 428 805	208 167	398 626
Sum museum	12 494 101	7 862 538	307 573	3 210 358
Sum alle	42 686 065	34 628 034	707 058	5 210 791

I år er det første gang at det blir stilt mer detaljerte spørsmål om fotobestanden og om digitalt skapte foto. Tallene viser at de store mengdene foto ved bevaringsinstitusjonene består av analoge foto, og av totalt 42 686 065 foto så er det kun 707 058 som er digitalt skapt. En del institusjoner har ikke gitt opplysninger om forholdet mellom analoge og digitalt skapte foto. Det er museene som oppgir å ha flest digitalt skapte foto.

Av hele bestanden på 42 686 065 foto, så er det 5 210 791 foto som er registrert i katalogsystem. Museene har registrert klart flest foto.

⁶ Museene er bedt om å oppgi foto i sine privatarkiver, foto som ikke tilhører privatarkiv skal rapporteres til museumsstatistikken.

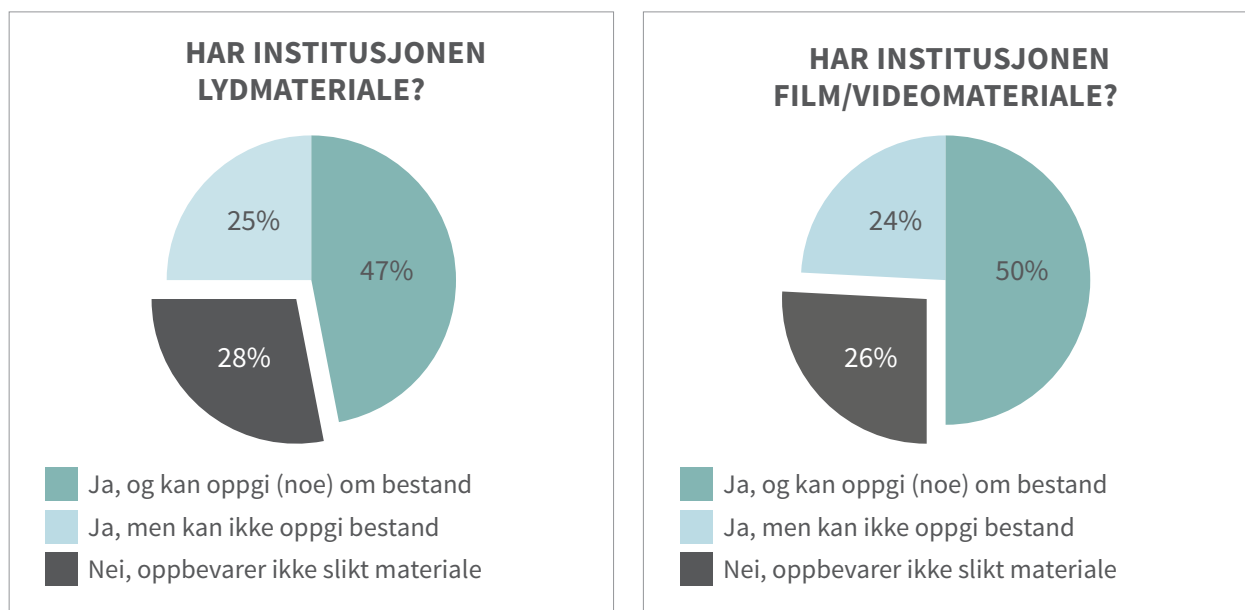
FILM/VIDEO OG LYD

Arkivstatistikken har siden første runde i 2007 inneholdt spørsmål om lyd og film/video. Men akkurat hva institusjonene har blitt bedt om å oppgi tall på har vært noe vagt formulert og har også endret seg fra år til år. For rapporteringsårene 2007 og 2008 er det uklart hvilken måleenhet institusjonene skulle svare i, mens det fra 2009 til 2014 varierte mellom måleenhetene timer og minutter⁷. Når Arkivverket overtok arkivstatistikken i 2014 ble institusjonene bedt om å oppgi antall opptak. Det ble konkludert med at det fortsatt var vanskelig å vite hva institusjonene egentlig rapporterte inn siden institusjonene internt måler sitt audiovisuelle arkivmateriale på ulike måter. Der noen måler i antall fysiske enheter, måler andre i tid, og andre igjen i antall opptak eller enkeltkutt.

En utfordring er at mange av institusjonene ikke kjenner omfanget av sitt eget audiovisuelle arkivmateriale. Flere institusjoner har derfor ikke svart på spørsmålene om audiovisuelt arkivmateriale, og det var vanskelig å vite hvor mange institusjoner som faktisk hadde slikt materiale. For 2016 ble det satt inn et avkryssningsspørsmål om institusjonene hadde audiovisuelt arkivmateriale⁸.

Dette ga en mulighet til å få en grov oversikt over hvor mange institusjoner som faktisk oppbevarer slikt materiale i Norge, uavhengig av om de kan oppgi noe mer om mengde eller tilstand. Dette spørsmålet ble også stilt i statistikken for 2017.

Figur 5 og 6: Andel institusjoner med audiovisuelt materiale i 2017

Som figurene over viser, så svarer ca. 3/4 av institusjonene at de oppbevarer lydmateriale. 3/4 svarer at de oppbevarer film/videomateriale. En stor del av bevaringsinstitusjonene i Norge oppbevarer altså audiovisuelt materiale.

⁷ Kommentaren i de årlige analysene av tallene var i denne perioden at det var uklart hva institusjonene egentlig meldte inn av tall, og at det ble antatt at flere institusjoner meldte inn i antall fysiske enheter, ikke det det ble spurt om.

⁸ Svaralternativene var 1) ja, men kan ikke oppgi bestand, 2) ja, og kan (til dels) oppgi bestand, og 3) nei, har ikke slikt arkivmateriale.

Arkivverket samarbeidet høsten 2017 med folkemusikkarkiv-miljøet og Arkivforbundet om spørsmålene knyttet til audiovisuelt arkivmateriale i arkivstatistikken. Arkivforbundet har utviklet en strategi på feltet, og Norsk kulturråd skal i gang med en kartlegging av tilstand og lagringsforhold for audiovisuelt materiale innen feltet folkemusikk og folkedans (med overføringsverdi for det audiovisuelle feltet som en helhet). Det ble bestemt at arkivstatistikken for 2017 skulle stille flere og mer inngående spørsmål, i ulike måleenheter, om dette materialet. De innrapporterte tallene for 2017 vil være et bidrag til det videre kartleggingsarbeidet som Kulturrådet skal gjøre på feltet.

Institusjonene som svarte at de oppbevarer audiovisuelt materiale som de kunne oppgi informasjon om, ble bedt om å svare på flere spørsmål. Spørreskjemaet spurte videre om antall opptak, antall bærere og antall timer (for alle enhetene: totalt, analogt og digitalt). Institusjonene ble bedt om å oppgi den samme mengden materiale i de ulike svarfeltene, men på ulike måter⁹. Institusjoner som ikke kan oppgi materialet på ulike måter, ble bedt om å velge ut én av måleenhetene (f.eks. antall opptak), og svare bare på denne.

Det å spørre på denne måten gjør at det blir innrapportert mest mulig materiale, men det gjør det på samme tid vanskelig å analysere tallene og å sammenligne de med tidligere år. Der noen institusjoner har rapportert inn samme materiale i tre forskjellige måleenheter, har andre institusjoner rapportert inn noe av materialet sitt i en måleenhet, og annet materiale i en annen måleenhet. Samletall bør derfor leses med omhu¹⁰.

Tabell 5: Lyd og film/video totalt pr. 2017

INSTITUSJONSTYPE	Lyd-opptak totalt	Lyd-bærere totalt	Lyd timer totalt	Film/video-opptak totalt	Film/video-bærere totalt	Film/video-timer totalt
Arkivverket	24 437	6 261	77	336	4 238	77
(Fylkes)kommunale arkivinstitusjoner	26 095	3 872	9 143	11 689	5 401	10
Andre arkivinstitusjoner	21 518	204 522	3 000	3 566	8 445	482
Sum arkivinstitusjoner	72 050	214 655	12 220	15 591	18 084	569
Fagbibliotek /dokumentasjonssenter	22 329	226 375	1 353	2 993	205 439	165
Folkebibliotek	279	57	0	389	93	0
Lokalhistoriske arkiv og samlinger	1 167	2 282	230	334	3 408	200
Sum bibliotek/lokalhistoriske arkiv	23 775	228 714	1 583	3 716	208 940	365
Sum museum	51 806	12 558	8 193	20 450	13 290	2 054
Sum alle	147 631	455 927	21 996	39 757	240 314	2 988

⁹ Eksempel: Hvis en institusjon oppgir å ha 100 lydopptak totalt, så skal institusjonen i feltet «antall timer» oppgi hvor mange timer de 100 lydopptakene til sammen er på. Og tilsvarende for feltet «antall bærere»; her oppgir institusjonen hvor mange bærere de 100 lydopptakene til sammen finnes på.

¹⁰ For fullstendig oversikt over alle innrapporterte tall, f.eks. inndeling i analogt og digitalt, se hjemmesidene for 2017-statistikken. I analysen kommenteres bare hovedtallene.

Det oppbevares mye audiovisuelt arkivmateriale i de ulike bevaringsinstitusjonene i Norge. Det er interessant å se at flere institusjoner i år setter sitt materiale under måleenheten «bærer», noe som tyder på at det tidligere nok har forekommet en del feilrapportering da det ikke har vært et alternativ å oppgi dette materialet i denne måleenheten¹¹.

Tabell 5 viser at folkebibliotekene og de lokalhistoriske arkivene oppbevarer en beskjeden mengde audiovisuelt arkivmateriale i forhold til arkivinstitusjonene, fagbibliotekene/dokumentasjons-sentrene og museene.

For lydmateriale er blant annet Norsk lydinstittutt, Stiftinga for folkemusikk og folkedans, Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane, Mjøs museet, Folkemusikkarkivet i Telemark og Nasjonalbiblioteket store aktører. For film/videomateriale er Stiftinga for folkemusikk og folkedans, Vestfoldarkivet, Mjøs museet, Museum Stavanger, Stiftelsen Norsk teknisk museum, Folkemusikkarkivet i Telemark og Nasjonalbiblioteket blant de institusjonene som oppbevarer mest.

Tabell 6: Lyd og film/video registrert i katalogsystem pr. 2017

INSTITUSJONSTYPE	REGISTRERT I KATALOGSYSTEM					
	Lyd-opptak	Lyd-bærere	Lyd timer	Film/video-opptak	Film/video-bærere	Film/video-timer
Arkivverket	131	1 164	77	1 722	1 165	149
(Fylkes)kommunale arkivinstitusjoner	4 750	1 785	0	3 888	283	0
Andre arkivinstitusjoner	29 838	30 216	3 000	13 020	5 921	0
Sum arkivinstitusjoner	34 719	33 165	3 077	18 630	7 369	149
Fagbibliotek /dokumentasjonssenter	20 625	226 345	1 190	1 597	205 404	98
Folkebibliotek	162	46	0	300	93	0
Lokalhistoriske arkiv og samlinger	470	230	230	119	143	200
Sum bibliotek/lokalhistoriske arkiv	21 257	226 621	1 420	2 016	205 640	298
Sum museum	30 185	9 862	2 416	10 790	6 417	1 110
Sum alle	86 161	269 648	6 913	31 436	219 426	1 557

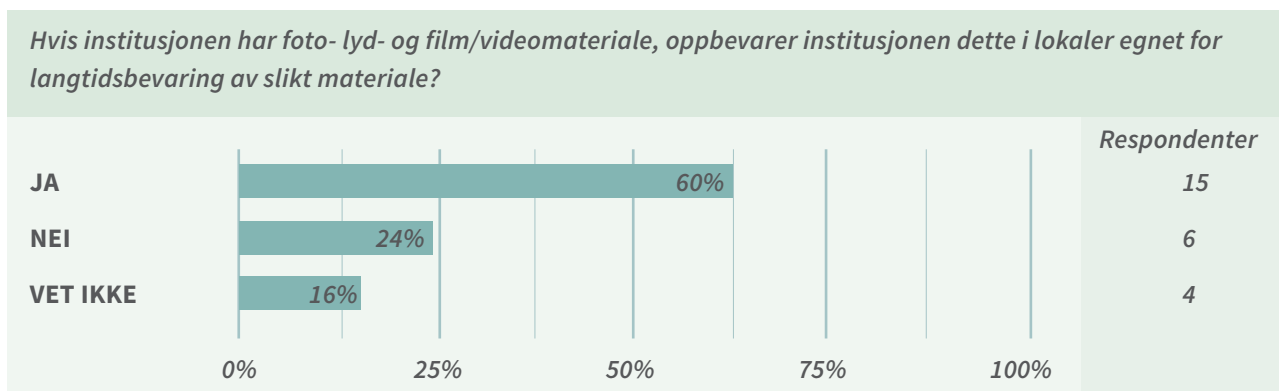
Ved å sammenligne tabell 5 og 6 ser vi at langt fra alt det audiovisuelle arkivmateriale er registrert i et katalogsystem. Andelen som er registrert er høyere for film/videomateriale enn for lydmateriale.

¹¹ F.eks. har Nasjonalbiblioteket satt hele sin audiovisuelle arkivbestand i feltet for «bærer» i år, tidligere år har bestandstallet blitt oppgitt i eneste tilgjengelige felt som har vært enten «opptak» eller «timer».

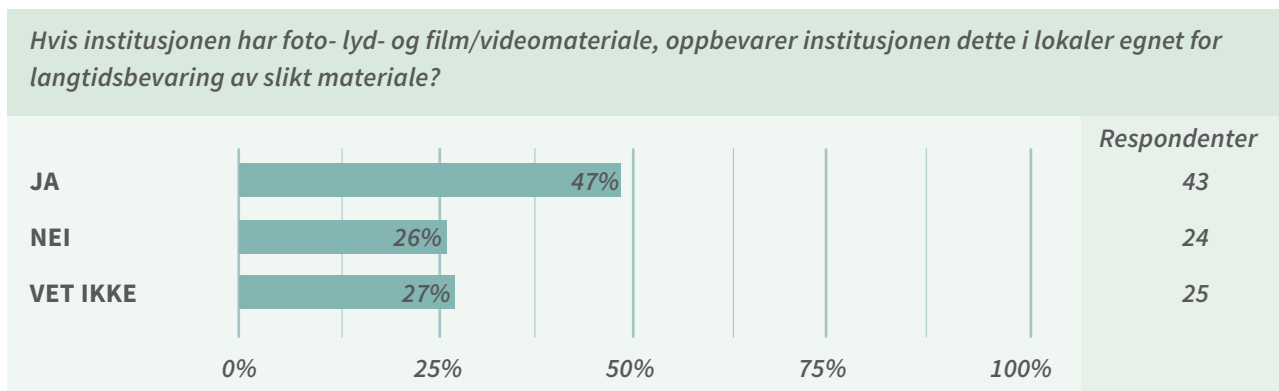
AUDIOVISUELT MATERIALE

Institusjonene som oppbevarer foto-, lyd- og/eller film/videomateriale ble bedt om å oppgi om dette arkivmaterialet ble oppbevart i lokaler egnet for langtidsbevaring av slikt materiale. Svarene viser at dette svært ofte ikke er tilfellet. Bare 60 % av arkivinstitusjonene og 47 % av museene og bibliotekene svarer bekreftende på dette spørsmålet.

Figur 7: Lagringsforhold i arkivinstitusjoner i 2017

Figur 8: Lagringsforhold i museer og bibliotek i 2017

Det er svært bekymringsfullt da vi vet at det audiovisuelle materialet er et spesielt utsatt materiale som krever gode lagringsforhold for å beskyttes mot forvitring.

DIGITALISERING

Som tidligere år har Arkiverket klart det største antallet digitaliserte papirsider, men de kommunale og fylkeskommunale arkivinstitusjonene kommer godt etter. Siden 2016 har de nesten doblet antallet digitaliserte papirsider. Også ved fagbibliotekene har antallet digitaliserte papirsider økt med over 600 000 sider fra i fjor. De andre har noe mindre økning, bortsett fra folkebibliotekene, der antallet har blitt redusert.

Når vi går over til digitaliserte foto, er historien en helt annen. Flest digitaliserte foto finner vi hos fagbibliotek/dokumentasjonssenter, med museene på en god annenplass. Av arkivinstitusjonene er det de (fylkes)kommunale som har digitalisert mest foto.

Tabell 7: Digitalisering totalt pr. 2017

INSTITUSJONSTYPE	Papir (sider)	Foto (antall)	Lyd (opptak)	Lyd (bærere)	Lyd (timer)	Film (opptak)	Film (bærere)	Film (timer)
Arkiverket	49 700 000	100 000	2 899	1 322	3 092	255	0	0
(Fylkes)kommunale arkivinstitusjoner	21 064 013	761 096	2 429	1 010	9 143	366	612	10
Andre arkivinstitusjoner	227 050	86 562	720	1 254	1 000	370	4 016	0,0
Sum arkivinstitusjoner	70 991 063	947 658	6 048	3 586	13 235	991	4 628	10
Fagbibliotek/ dokumentasjonssenter	780 393	1 238 875	18 340	1 150	1 204	1 289	128	83
Folkebibliotek	7 987	43 527	29	0	0	141	0	0
Lokalhistoriske arkiv og samlinger	18 846	221 230	456	1	6	238	0	0
Sum bibliotek/ lokalhistoriske arkiv	807 226	1 503 632	18 825	1 151	1 210	1 668	128	83
Sum museum	586 521	943 540	22 743	2 507	1 113	2 941	1 216	468
Sum alle	72 384 810	3 394 830	47 616	7 244	15 558	5 600	5 972	561

For digitalisering av lyd, så har vi bedt om svar på opptak, bærere og timer¹². Når det gjelder antall digitaliserte lydopptak og lydbærere så har museene klart flest. For lyd i timer så har de (fylkes) kommunale arkivinstitusjonene oppgitt klart flest. Tallene er likevel usikre siden noen institusjoner kan ha oppgitt bare i én måleenhet.

Digitalisering av filmopptak gjøres det mest av på museer og fagbibliotek/dokumentasjonssentre, og når det gjelder digitaliserte bærere er det andre arkivinstitusjoner og museer som har flest. I den siste kategorien, digitalisert film i timer, så har museene klart flest av disse.

¹² Se kapittel om lyd og film/video for mer informasjon om måleenheter.

REGISTRERING

Registreringssystemet Asta er det nasjonale verktøyet for forvaltning av og informasjon om historiske arkiver. I systemet registreres opplysninger om arkivskaper og arkiv, og om bestanddeler av arkivet. For å kunne publisere arkivinformatjonen på Arkivportalen.no, og slik gjøre den tilgjengelig for publikum, er det en forutsetning at materialet først er registrert i Asta.

Arkivverket har registrert nesten alle sine arkiver i Asta, og det høye antallet registrerte arkivstykker og mapper viser et høyt detaljeringsnivå for registrering av de ulike bestanddelene av arkivene.

Tabell 8: Registrert materiale totalt pr. 2017

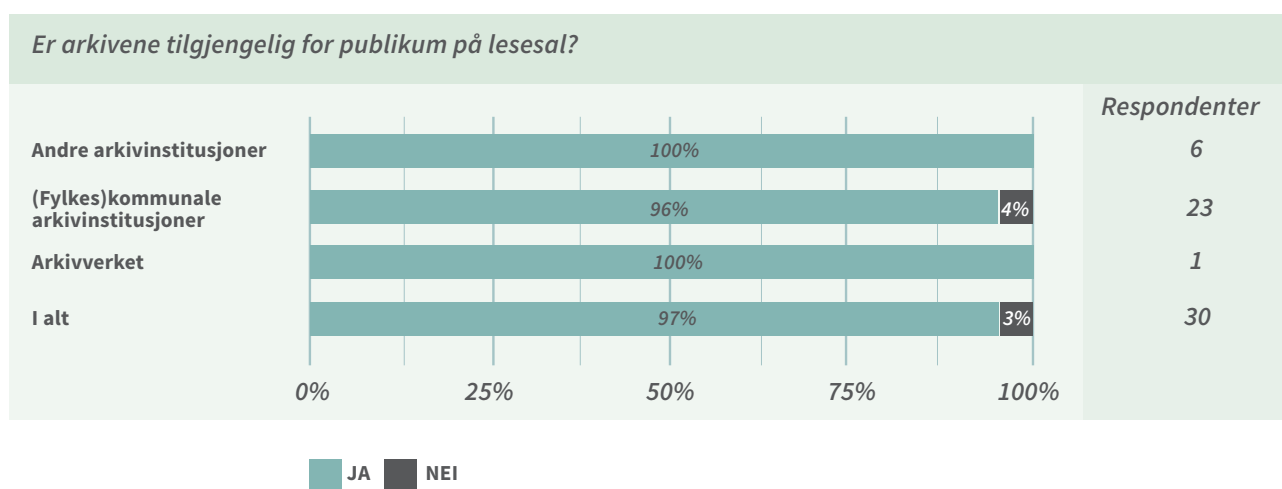
INSTITUSJONSTYPE	Antall enkelt-arkiv	Antall registrerte arkiv (Asta)	Antall registrerte arkivstykker (Asta)	Antall registrerte mapper (Asta)	Andel registrerte arkiv (Asta)
Arkivverket	25 486	25 239	2 758 593	4 136 379	99,0 %
(Fylkes)kommunale arkivinstitusjoner	45 950	42 170	910 546	2 022 885	91,8 %
Andre arkivinstitusjoner	2 744	2 644	61 884	288 265	96,4 %
Sum arkivinstitusjoner	74 180	70 053	3 731 023	6 447 529	94,4 %
Fagbibliotek /dokumentasjonssenter	7 451	820	Ikke spurt	Ikke spurt	11,0 %
Folkebibliotek	1 164	66	Ikke spurt	Ikke spurt	5,7 %
Lokalhistoriske arkiv og samlinger	1 868	457	Ikke spurt	Ikke spurt	24,5 %
Sum bibliotek/lokalhistoriske arkiv	10 483	1 343	Ikke spurt	Ikke spurt	12,8 %
Sum museum	22 214	10 154	Ikke spurt	Ikke spurt	45,7 %
Sum alle	106 877	81 550	3 731 023	6 447 529	76,3 %

De (fylkes)kommunale arkivinstitusjonene har totalt sett registrert flest arkiver i Asta. Disse institusjonene må ha prioritert registrering siden i fjor. Museene og bibliotekene har registrert en veldig liten del av sine enkeltarkiver i Asta. Spesielt gjelder dette for bibliotekene, der bare ca. 1/10 av enkeltarkivene de oppbevarer er registrert i Asta. Nasjonalbiblioteket oppbevarer i alt hele 6 100 enkeltarkiver, men har ikke registrert noen av disse i Asta (de bruker en egenutviklet løsning for å registrere og publisere sin arkivinformatjon på egne nettsider). Det er generelt mange museer og bibliotek som ennå ikke har tatt i bruk Asta.

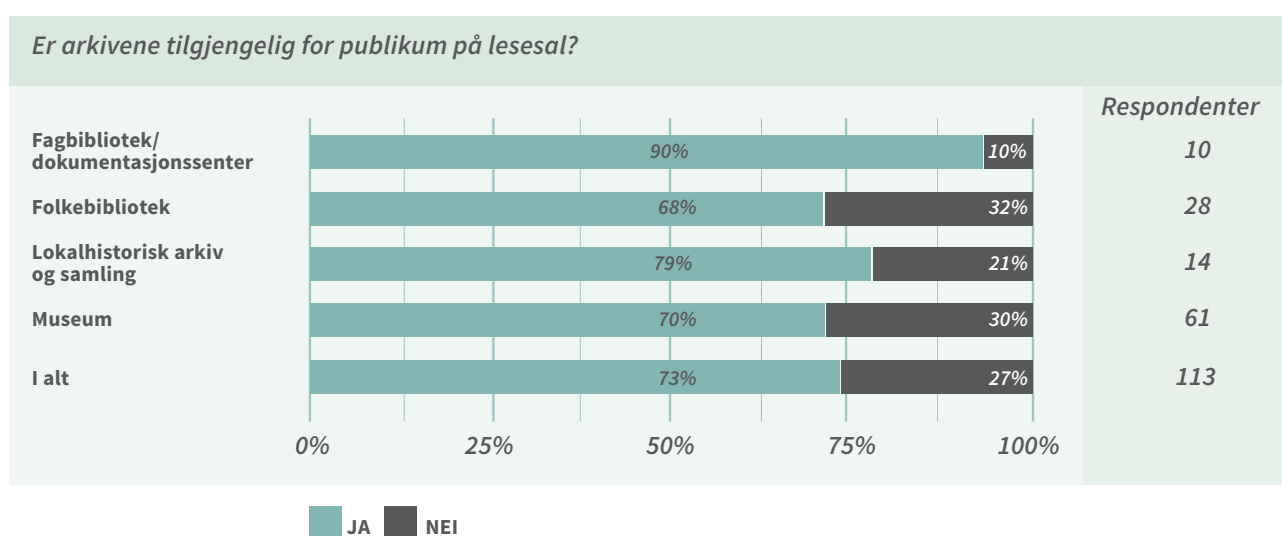
TILGJENGELIGHET OG BRUK

97 % av arkivinstitusjonene oppgir at publikum har tilgang til arkivkatalogene/arkivinformasjon på lesesal. Andelen museer som gir slik tilgang er 70 %. For fagbibliotek gjelder det 90 %, og for folkebibliotekene har 68 % slik informasjon tilgjengelig for publikum.

Figur 9: Tilgjengelighet på lesesal, arkivinstitusjoner, i 2017

Figur 10: Tilgjengelighet på lesesal, museer og bibliotek, i 2017

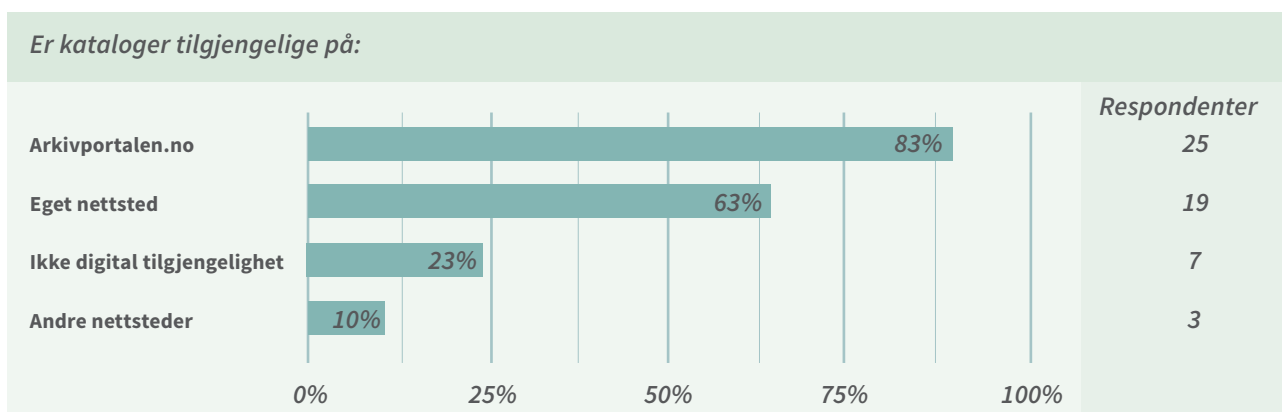

Brukerne av arkivene i Norge har ikke mulighet til å møte opp i alle relevante bevaringsinstitusjoner for å få informasjon om de ulike arkivene. For å få tilgang til arkivkatalogene med registrerte arkivbeskrivelser, er det derfor nødvendig at dette publiseres. Arkivportalen.no er den nasjonale publiserings- og søketjenesten for bevaringsinstitusjoners arkivkataloger.

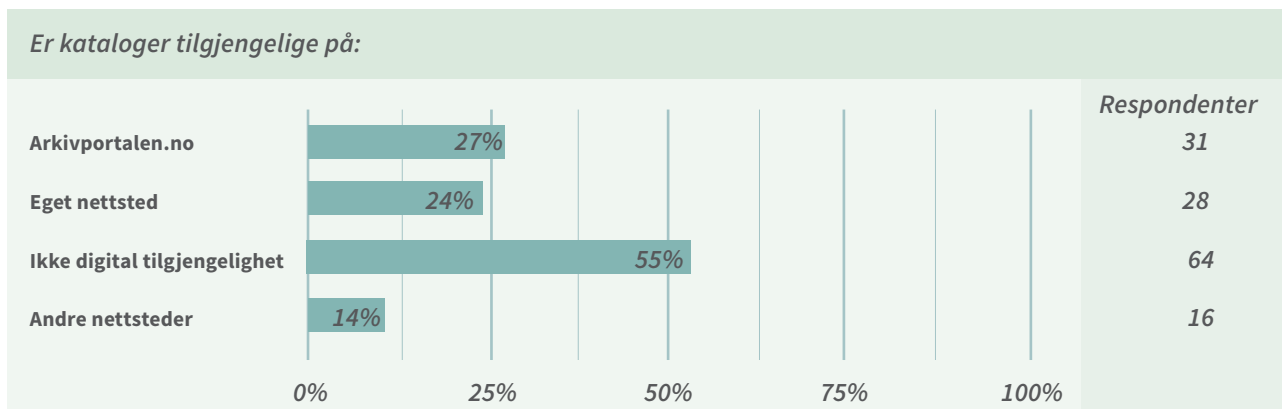
TILGJENGELIGHET OG BRUK

Selv om Arkivportalen.no er den nasjonale tjenesten, benytter ikke alle seg av den for å gjøre sine arkivkataloger tilgjengelig for brukerne. For mange er bare deler av bestanden publisert. 56 bevaringsinstitusjoner rapporterer i 2017 at de har publisert sine kataloger på Arkivportalen.no¹³, som i 2016. Mens 83 % av arkivinstitusjonene publiserer på Arkivportalen.no, er det ikke mer enn 27 % av museer/bibliotek som gjør det samme. Mange institusjoner publiserer arkivkatalogene sine bare på egne nettsider, eller ikke i det hele tatt. Dette gjelder særlig bibliotek og museer.

Figur 11: Tilgang til arkivkataloger, arkivinstitusjoner, i 2017

Figur 12: Tilgang til arkivkataloger, museer og bibliotek, i 2017

Når det gjelder antallet enkeltarkiver som er publisert på Arkivportalen.no pr. 2017, gjelder dette for 51 139 – i underkant av halvparten (47,8 %) - av arkivene som finnes i norske bevaringsinstitusjoner. Det er en økning fra 45 % i 2016. Andelen er lavere for privatarkiv. Bare 19 676¹⁴ - eller 35,3 % - av de oppgitte privatarkivene (55 770) i alle bevaringsinstitusjoner er publisert. Det er en svak økning fra året før.

Arkivinstitusjonene er de som har publisert mest på Arkivportalen.no. Disse institusjonene har samlet sett publisert informasjon om 62 % av sine arkiver. Arkivverket har publisert informasjon om 92 % av sine arkiver. De (fylkes)kommunale arkivinstitusjonene om 45 %. Museene har publisert informasjon om 19 %, bibliotekene om bare 8 %.

¹³ Antall bevaringsinstitusjoner som oppgis på Arkivportalen.no er ikke sammenfallende da konsoliderte museer og Arkivverket der er registrert etter enheter/lokasjon.

¹⁴ Tall søkt fram i Arkivportalen.no 31.12.2017

Tabell 9: Registrering og publisering av arkiver totalt pr. 2017

INSTITUSJONSTYPE	Antall enkelt-arkiv	Antall publiserte arkiver (Arkivportalen.no)	Andel registrerte arkiv (Asta)	Andel publiserte arkiv (Arkivportalen.no)
Arkivverket	25 486	23 382	99,0 %	91,7 %
(Fylkes)kommunale arkivinstitusjoner	45 950	20 599	91,8 %	44,8 %
Andre arkivinstitusjoner	2 744	2 084	96,4 %	75,9 %
Sum arkivinstitusjoner	74 180	46 065	94,4 %	62,1 %
Fagbibliotek /dokumentasjonssenter ⁴	7 451	735	11,0 %	9,9 %
Folkebibliotek	1 164	0	5,7 %	0,0 %
Lokalhistoriske arkiv og samlinger	1 868	126	24,5 %	6,7 %
Sum bibliotek/lokalhistoriske arkiv	10 483	861	12,8 %	8,2 %
Sum museum	22 214	4213	45,7 %	19,0 %
Sum alle	106 877	51 139	76,3 %	47,8 %

Det er et stort potensiale for å publisere flere arkiver på Arkivportalen.no. Om lag 76 % er registrert i Asta, mens bare ca. 48 % er publisert.

For alle institusjonstyper ble det rapportert inn 32 800 besøkende på lesesalene og utlån av 61 340 arkivstykker.

Arkivverket er enkeltinstitusjonen med flest lesesalsbesøk i løpet av 2017, 15 328. Besøket er gått noe opp fra 2016 som hadde en merkbar nedgang fra 2015. Arkivverket lånte ut i overkant av 37 000 arkivstykker til brukere.

De (fylkes)kommunale arkivinstitusjonene hadde 7 769 besøkende på lesesal, en liten nedgang. De lånte ut 12 223 arkivstykker i 2017.

Antall forespørsler er på 24 500 hos Arkivverket, en nedgang i forhold til både 2015 og 2016. Mens de (fylkes)kommunale arkivinstitusjonene hadde i overkant av 16 600 forespørsler, omtrent en halvering fra 2016. De (fylkes)kommunale arkivinstitusjonene hadde, som tidligere, det høyeste antallet forespørsler som gjelder eiendom og rettighetsdokumentasjon.

Tabell 10: Besøk, utlån og forespørslers i 2017

INSTITUSJONSTYPE	Lesesals besøk	Utlånte arkivstykker	Forespørslers totalt	Fore-spørslers eiendoms/rettighetsdokumenter	Unike besøkende nettsted	Besøk nettsted
Arkivverket	15 328	37 087	24 506	5 914	1 600 000	8 300 000
(Fylkes)kommunale arkivinstitusjoner	7 769	12 223	16 635	8 371	317 313	6 413 724
Andre arkivinstitusjoner	1 930	2 846	1 095	24	585 270	2 942 798
Sum arkivinstitusjoner	25 027	52 156	42 236	14 309	2 502 583	17 656 522
Fagbibliotek /dokumentasjonssenter	2 483	5 352	3 032	42	ikke spurt	ikke spurt
Folkebibliotek	245	51	34	4	ikke spurt	ikke spurt
Lokalhistoriske arkiv og samlinger	748	118	1 090	8	ikke spurt	ikke spurt
Sum bibliotek/lokalhistoriske arkiv	3 476	5 521	4 156	54	ikke spurt	ikke spurt
Sum museum	4 296	3 666	4 772	91	ikke spurt	ikke spurt
Sum alle	32 799	61 343	51 164	14 454	2 502 583	17 656 522

Totaltallet for lesesalsbesøk og forespørslers er gått noe ned fra 2016, samtidig som nettsidebruken er stabilt høy. Dette kan tyde på at brukerne begynner å hente ut mer av informasjonen de har behov for på nett enn det de har gjort tidligere.

Det er fremdeles stor interesse for digitalisert arkivmateriale. I 2017 ble det på Arkivverkets nettsider (inkl. Digitalarkivet.no) registrert 1,6 millioner unike brukere (som i 2016) og i overkant av 8,3 millioner (2016: 6,5 mill.) besøk.

ÅRSVERK

Arkivinstusjonene oppgir faste, midlertidige og totalt antall årsverk, i tillegg til å konkretisere hvor mange av årsverkene som er arkivfaglige og hvor mange som er knyttet til andre typer oppgaver. Tabell 11 viser at de fleste årsverkene i arkivinstusjonene er arkivfaglige.

Tabell 11: Årsverk i de arkivfaglige institusjonene i 2017

INSTITUSJONSTYPE	Faste	Midlertidig	Totalt	Av disse, arkivfaglige	Av disse, andre
Arkivverket	247,0	12,0	259,0	213,0	46,0
(Fylkes)kommunale arkivinstusjoner	339,3	49,4	389,3	338,0	20,8
Andre arkivinstusjoner	42,5	8,3	50,8	33,5	17,3
Sum arkivinstusjoner	628,8	69,7	699,1	584,5	84,1

Arkivinstusjonene har samlet sett en bemanning på like under 700 årsverk. Dette er en innrapportert oppgang på ca. 20 årsverk fra i fjor, da innrapporterte årsverk totalt lå på rundt 680. Det er de (fylkes)kommunale arkivinstusjonene som står for økningen i antall årsverk, og i denne kategorien har det vært en økning på litt over 23 årsverk det siste året. Arkivverket og de andre arkivinstusjonene rapporterer inn færre årsverk enn i fjor.

Foto: Berre

ÅRSVERK

Museene og bibliotekene oppgir arkivfaglige årsverk i faste, midlertidige og totalt antall. Tabell 12 viser at det totalt sett finnes i underkant av 90 arkivfaglige årsverk i disse institusjonene. Det er museene som har flest arkivfaglige årsverk med rundt 50 slike, og dette utgjør et gjennomsnitt på bare 0,8 arkivfaglige årsverk per museum.

Tabell 12: Arkivfaglige årsverk i museer og bibliotek i 2017

INSTITUSJONSTYPE	Arkivfaglige årsverk -faste	Arkivfaglige årsverk - midlertidige	Arkivfaglige årsverk - totalt
Fagbibliotek /dokumentasjonssenter	23,7	3,2	26,9
Folkebibliotek	4,3	0,0	4,3
Lokalhistoriske arkiv og samlinger	3,2	1,1	4,3
Sum bibliotek/lokalhistoriske arkiv	31,2	4,3	35,5
Sum museum	42,2	10,0	51,1
Sum alle	73,4	14,3	86,6

Hvis vi legger sammen totalen for de arkivfaglige årsverkene i arkivinstitusjonene med de arkivfaglige årsverkene i museene og bibliotekene, får vi rundt 670 arkivfaglige årsverk til sammen. Hvis vi legger sammen totalen for årsverk i arkivinstitusjonene (uavhengig om de er oppgitt som arkivfaglige eller annet) med de arkivfaglige årsverkene i museene og bibliotekene, får vi rundt 785 arkivrelaterte årsverk¹⁵.

Foto: Berre

¹⁵ Ikke alle arkivinstitusjonene har vært konsekvente i innrapporteringen av arkivfaglige årsverk og andre årsverk. Dette betyr at totaltallet for antall årsverk i institusjonene ikke samstemmer med arkivfaglige årsverk + andre årsverk lagt sammen. De to kategoriene er til sammen 668,6 årsverk, noe som er et avvik på rundt 30 årsverk ift. totaltallet for årsverk i institusjonene.

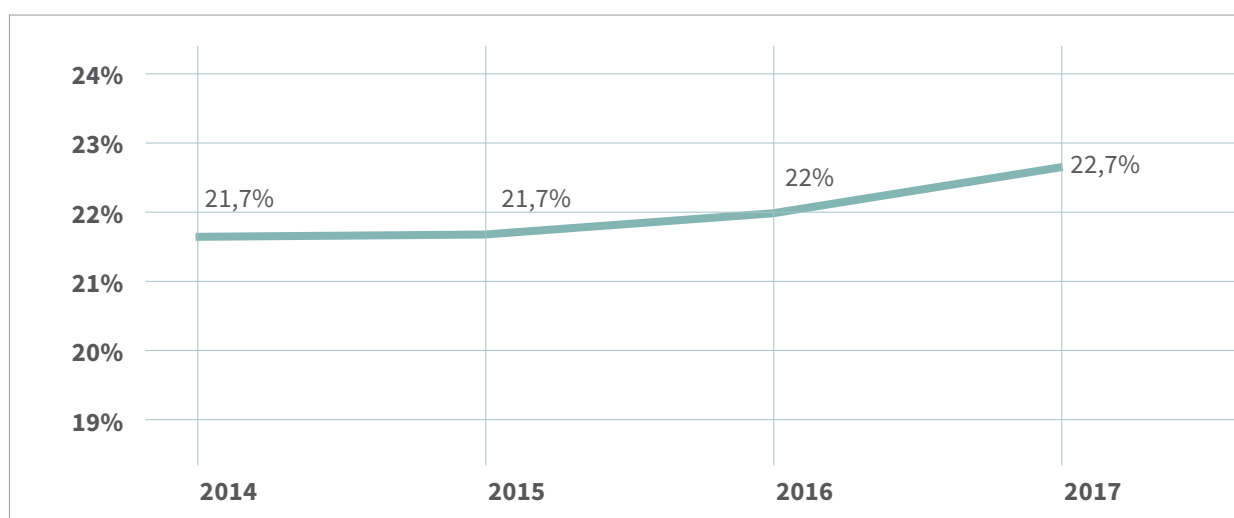
PRIVATARKIV

Alle politiske styringsdokumenter som omtaler arkiv understreker at målet for arkivpolitikken er en helhetlig samfunnsdokumentasjon. Med dette menes at det skal bevares og tilgjengeliggjøres bevaringsverdige arkiv fra alle samfunnssektorer, slik at de samlet kan dokumentere samfunnet og samfunnsutviklingen. Arkiv fra statlig, kommunal og privat sektor utfyller hverandre og belyser samfunnet fra ulike vinkler og ståsteder. Privatarkiv og offentlige arkiv må ofte brukes i sammenheng når vi skal finne relevant dokumentasjon.

Det er fortsatt store skjevheter i materialet som er bevart med hensyn til samfunnssektorer og regioner. Den totale privatarkivbestanden er nå på 121 725 hm eller 22,7 % av bestanden, mot 22 % i 2016. Det er ønskelig å øke andelen privatarkiv i årene framover, for å sikre en representativ dokumentasjon av samfunnet og samfunnsutviklingen.

Tilveksten for privatarkiv har i 2017 vært på rundt 6 300 hm, noe som utgjør ca. 34,2 % av den totale tilveksten.

Figur 13: Utvikling i andel privatarkiv av den totale bestanden 2014-2017

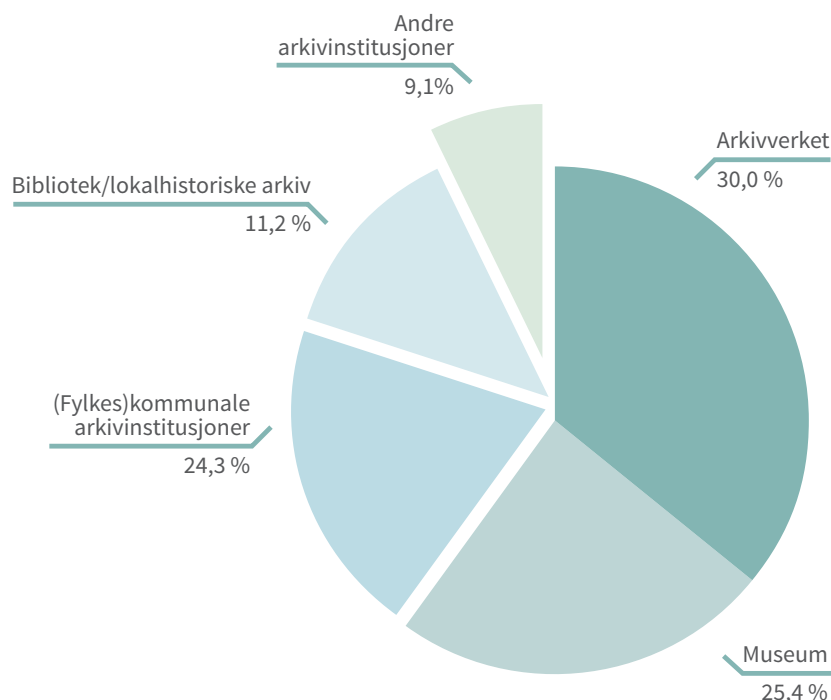
Fordelingen mellom institusjonstypene er noe annerledes når det gjelder privatarkivbestand enn fordelingen av total bestand.

Arkivinstitusjonene oppbevarer rundt 63,4 % av privatarkivmaterialet i Norge. Museene bevarer 25,4 % av privatarkivmengden og bibliotekene 11,2 %. Det er litt forskyvninger i forhold til 2016. UB Bergen har hatt en større tilvekst med språksamlingene fra UiO på 2 250 hm.

I tillegg har Arkiv i Nordland på grunn av ordning og registrering fått en mer nøyaktig oversikt over egen privatarkivbestand, og har derfor redusert denne med 2 445 hm.

SPESIELT OM PRIVATARKIV

Figur 14: Fordeling av privatarkivbestanden i 2017

Til sammen 141 institusjoner oppgir privatarkiv i sin bestand – seks flere enn i 2016: 29 arkivinstitusjoner, 62 museer og 50 bibliotek. Mengden varierer fra 0,3 hm i et av folkebibliotekene til Arkivverkets 36 470 hm.

Tabell 13: Hyllemeter privatarkiv pr. 2017

INSTITUSJONSTYPE	Hyllemeter privatarkiv
Arkivverket	36 470,0
(Fylkes)kommunale arkivinstitusjoner ¹⁶	29 577,0
Andre arkivinstitusjoner	11 120,0
Sum arkivinstitusjoner	77 167,0
Fagbibliotek /dokumentasjonssenter ¹⁷	11 602,6
Folkebibliotek	503,3
Lokalhistoriske arkiv og samlinger	1 513,0
Sum bibliotek/lokalhistoriske arkiv	13 618,9
Sum museum	30 938,8
Sum alle	121 724,7

¹⁶ Arkiv i Nordland har redusert sin privatarkivbestand med 2445 hm. pga. gjennomgang og bestandsføring i Asta.

¹⁷ UB Bergen har hatt en større tilvekst med språksamlingene fra UiO på 2 250 hm.

SPEIELT OM PRIVATARKIV

Tabell 14: Oversikt over institusjoner som har flest hyllemeter privatarkiv i 2017

NR.	NAVN PÅ INSTITUSJON	Privatarkiv bestand hm	Total bestand hm
1	Arkivverket	36 470	267 692
2	Bergen byarkiv	12 085	37 026
3	Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek	7 759	7 759
4	Nasjonalbiblioteket	5 280	5 280
5	Østfoldmuseene	4 400	4 511
6	Vestfoldarkivet	3 552	5 029
7	Universitetsbiblioteket i Bergen (inkl. Skeivt arkiv og spesialsamlingane)	3 233	3 233
8	Aust-Agder museum og arkiv	3 198	9 076
9	Arkiv i Nordland	2 553	6 675
10	NTNU Universitetsbiblioteket i Trondheim	2 457	2 457
11	Stiftelsen Lillehammer museum (inkl. Opplandsarkivet, avd. Maihaugen)	2 393	2 392
12	Oslo byarkiv	2 328	22 348
13	Misjons- og diakoniarkivet (VID historisk arkiv)	2 188	2 188
14	Mjøsmuseet	1 655	1 655
15	Stiftelsen Norsk Folkemuseum	1 633	1 633
16	Anno museum	1 577	1 577
17	Telemark Museum	1 577	1 577
18	Museene i Sør-Trøndelag A/S	1 524	1 524
19	Norsk Vasskraft- og Industristadmuseum	1 426	1 426
20	Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane	1 425	5 270
21	AAT-NIA (Arbeiderbevegelsens arkiv i Telemark / Norsk Industriarbeidermuseum)	1 296	1 918
22	Norsk Luthersk Misjonssamband	1 120	1 120
23	Norsk vegmuseum	870	870
24	Stiftelsen Norsk Teknisk museum	854	854
25	Fylkesarkivet i Oppland	725	20 725
	Sum privatarkiv 25 største	103 577	

Blant de 25 største er Arkivverket, 7 (fylkes)kommunale arkivinstitusjoner, 3 andre arkivinstitusjoner, 11 museer og 3 bibliotek.

Tilgjengeligheten til privatarkivmaterialet er relativt svak. Bare 66,5 % av privatarkivene er ordnet og katalogisert. Dette betyr at om lag 1/3 av privatarkivene i Norge er utilgjengelige. Denne andelen har ikke forandret seg nevneverdig de siste årene.

SPESIELT OM PRIVATARKIV

Situasjonen er mest utfordrende i de (fylkes)kommunale arkivinstitusjonene og i museene med hhv. 56 % og 59 % som er ordnet og katalogisert. Folkebibliotekene har svært lite privatarkivmateriale, og 55 % av dette er ordnet. Museene tar vare på en stor andel av privatarkivene i Norge, men har lite ressurser til å ordne og katalogisere materialet. De har få fagfolk på arkivfeltet og prioriterer sjelden arkivfaglige stillinger. De (fylkes)kommunale arkivinstitusjonene har fagfolk og fagmiljø, men har heller ikke satt av mye ressurser til privatarkivarbeid som ikke er lovpålagt. Disse har i økende grad tatt inn privatarkivmateriale de siste åra.

Tabell 15: Privatarkiv ordnet pr. 2017

INSTITUSJONSTYPE	Hyllemeter privatarkiv	Hyllemeter privatarkiv ordnet	Andel ordnet
Arkivverket	36 470,0	26 365,0	72,3 %
(Fylkes)kommunale arkivinstitusjoner	29 577,0	16 484,0	55,7 %
Andre arkivinstitusjoner	11 120,0	9 472,5	85,2 %
Sum arkivinstitusjoner	77 167,0	52 321,5	67,8 %
Fagbibliotek /dokumentasjonssenter	11 602,6	8 852,8	76,3 %
Folkebibliotek	503,3	275,0	54,6 %
Lokalhistoriske arkiv og samlinger	1 513,0	1 111,0	73,4 %
Sum bibliotek/lokalhistoriske arkiv	13 618,9	10 238,8	75,2 %
Sum museum	30 938,8	18 343,0	59,3 %
Sum alle	121 724,7	80 903,3	66,5 %

Institusjonene oppgir at de har 55 770 privatarkiver (enkeltarkiver). Ved å gå inn i Arkivportalen.no finner vi at det var publisert 19 676 privatarkiver der pr. 31.12.2017. Det betyr at informasjon om bare ca. 35,3 % av privatarkivene er publisert på Arkivportalen.no. Det er en økning på 0,3 % fra 2016.

Arkivverket har publisert den største andelen, deretter kommer andre arkivinstitusjoner og (fylkes) kommunale arkivinstitusjoner. Tallene viser at bibliotek og museum (som i all hovedsak kun bevarer privatarkiver) er institusjonskategoriene som registrerer og publiserer minst materiale (totaltall – inkluderer både offentlig og privat arkivmateriale). Spesielt gjelder dette for bibliotekene, der i snitt bare 8,2 % av enkeltarkivene de oppbevarer er registrert i Asta og publisert på Arkivportalen.no. Museene har publisert informasjon om 19 % av enkeltarkivene sine.

For 2017 har antall digitale uttrekk fra private arkivskapere økt noe. Det er først og fremst Arkivverket¹⁸ og Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek og Fylkesarkivet i Oppland som har mottatt uttrekk fra private aktører. Av museene oppgir enkelte å ha mottatt uttrekk. Det gjelder også Nasjonalbiblioteket.

¹⁸ Arkivverket oppgir ikke alt som er mottatt, men kun uttrekk som er tatt inn i digitalt sikringsmagasin. Arkivverket har ikke overført nytt digitalt privatarkivmateriale til digitalt sikringsmagasin i 2017, og har derfor en tilvekst på 0 i 2017.

ARKIVINSTITUSJONENE

Det har i 2017, som tidligere år, vært en høy aktivitet knyttet til både veiledning og formidling i arkivinstitusjonene.

Både Arkivverket og de andre arkivinstitusjonene rapporterer en økning i antall dagsverk brukt på befaring, veiledning og tilsyn for 2017 ift. 2016. De (fylkes)kommunale arkivinstitusjonene rapporterer inn en sterk nedgang i dagsverk knyttet til det samme (2016: 2 920 dagsverk). Men samtidig rapporterer de inn en sterk økning i antall kurs for arkivskapere, her har de gått fra 290 til 485 kurs. Dette kan tyde på at de har fått en mer systematisk tilnærming til veiledning nå i forbindelse med kommunesammenslåingene.

Tabell 16: Veiledning, kurs og deltakere på kurs i 2017

INSTITUSJONSTYPE	Dagsverk befaring, tilsyn, veiledning	Antall kurs for arkivskapere	Deltakere på kurs for arkivskapere
Arkivverket	259,0	213,0	46,0
(Fylkes)kommunale arkivinstitusjoner	389,3	338,0	20,8
Andre arkivinstitusjoner	50,8	33,5	17,3
Sum arkivinstitusjoner	699,1	584,5	84,1

Det er avholdt 477 arrangementer, holdt 340 foredrag av ansatte og laget 46 fysiske utstillinger av arkivinstitusjonene.

Tabell 17: Arrangement, foredrag og utstillinger i 2017

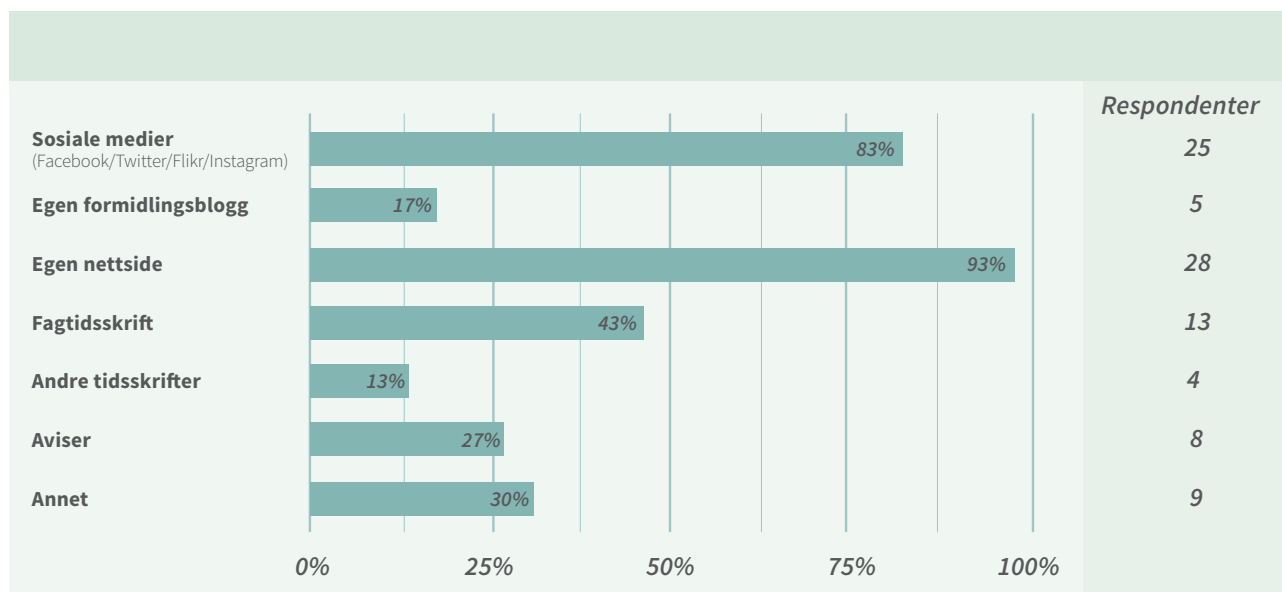
INSTITUSJONSTYPE	Arrangement	Foredrag	Fysiske utstillinger
Arkivverket	249	100	1
(Fylkes)kommunale arkivinstitusjoner	104	173	20
Andre arkivinstitusjoner	124	67	25
Sum arkivinstitusjoner	477	340	46

MER OM ARKIVINSTITUSJONENE

I tillegg er det produsert 24 undervisningsopplegg som 327 grupper har gått igjennom. Institusjonene har til sammen utgitt 335 publikasjoner. De har også produsert 339 fagartikler og 237 andre typer artikler. Det oppgis 8 forskningssamarbeid, der 4 av disse er utenlandske.

Når det gjelder måter å formidle på, har nesten alle institusjonene egen nettside. Svært mange bruker også sosiale medier (som Facebook, Twitter, Instagram m.m.) til formidling. For en del institusjoner blir også fagtidsskrifter og aviser brukt til å formidle.

Figur 15: Formidlingskanaler

INDELING INSTITUSJONSTYPE

ARKIVINSTITUSJONER

- Arkivverket (Riksarkivet, statsarkivene, Samisk arkiv og Norsk helsearkiv)

Andre arkivinstitusjoner

- Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek
- Norsk Luthersk Misjonssamband
- Norsk Lydinstitutt
- Stiftinga for folkemusikk og folkedans
- Stortingsarkivet
- Misjons- og diakoniarkivet (VID historisk arkiv)

(Fylkes)kommunale arkivinstitusjoner

- Arkiv i Nordland
- Aust-Agder museum og arkiv
- Bergen byarkiv
- Drammen byarkiv
- Folloarkivet
- Fredrikstad byarkiv
- Fylkesarkivet i Oppland
- Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane
- Hordaland fylkesarkiv
- IKA Finnmark
- IKA Hordaland
- IKA Kongsberg
- IKA Møre og Romsdal
- IKA Rogaland
- IKA Troms
- IKA Trøndelag
- IKA Vest-Agder
- IKA Øst
- Oslo byarkiv
- Stavanger byarkiv
- Tromsø byarkiv og bibliotek (Ikke svart)
- Trondheim byarkiv
- Vestfoldarkivet
- Østfold interkommunale arkivselskap

MUSEUM

- AAT-NIA (Arbeiderbevegelsens arkiv i Telemark / Norsk Industrierbeidermuseum)
- Anno museum
- Arran Lulesamisk senter / Árran - julevsáme guovdásj
- Buskerudmuseet (Ikke svart)
- Dalane folkemuseum
- Drammens museum for kunst og kulturhistorie
- Falstadsenteret
- Forsvarets museer
- Gudbrandsdalsmusea AS
- Hardanger og Voss Museum (Ikke svart)
- Haugalandmuseene
- Helgeland museum
- Ivar Aasen-tunet (Ikke svart)
- Jødisk Museum i Oslo
- Kistefos-Museet
- Midt-Troms Museum
- Mjøsmuseet
- Musea i Sogn og Fjordane
- Museene for kystkultur og gjenreisning i Finnmark IKS
- Museene i Akershus (MIA)
- Museene i Sør-Trøndelag A/S
- Museet Midt IKS
- Museum Nord
- Museum Stavanger AS
- Museum Vest
- Museumssenteret i Hordaland
- Narvik krigsmuseum
- Nordlandsmuseet
- Nordmøre museum, stiftelsen
- Nord-Troms museum
- Norsk Bergverksmuseum
- Norsk Jernbanemuseum (Ikke svart)
- Norsk Luftfartsmuseum
- Norsk Oljemuseum
- Norsk Skogfinsk Museum (Ikke svart)
- Norsk Vasskraft- og Industristadmuseum
- Norsk vegmuseum
- Oslo Museum

- Perspektivet Museum
- Preus museum
- PUNKT Ø AS
- Randsfjordmuseene AS
- RiddoDuottarMuseat
- Romsdalsmuseet
- Ryfylkemuseet
- Skimuseet i Holmenkollen
- Stiftelsen Bergens Sjøfartsmuseum
- Stiftelsen Kulturkvartalet
- Stiftelsen Lillehammer museum (inkl. Opplandsarkivet, avd. Maihaugen)
- Stiftelsen Nasjonalmuseet for kunst
- Stiftelsen Norsk Folkemuseum
- Stiftelsen Norsk Teknisk museum
- Stiftinga Jærmuseet
- Stiftinga Sunnmøre Museum
- Stiklestad nasjonale kultursenter
- Sunnhordland museum
- Svalbard museum
- Sør-Troms Museum
- Telemark Museum
- Tromsø museum
- Valdresmusea AS
- Varanger museum IKS
- Verdensarvsenter for bergkunst - Alta Museum
- Vest-Agder-museet IKS
- Vest-Telemark museum
- Vigeland-museet
- Østfoldmuseene

BIBLIOTEK

Fagbibliotek/dokumentasjonssenter

- Arne Bjørndals samlinger (Ikke svart)
- Det teologiske Menighetsfakultet Historisk Arkiv
- Finnmark fylkesbibliotek
- Folkemusikkarkivet i Møre og Romsdal, Volda (Ikke svart)
- Folkemusikkarkivet i Telemark
- Folkemusikkarkivet NRK (Ikke svart)
- HL-senteret

- Nasjonalbiblioteket
- Norges geologiske undersøkelse bibliotek
- Norsk polarinstitutt, biblioteket
- NTNU Universitetsbiblioteket i Trondheim
- Universitetsbiblioteket i Bergen (inkl. Skeivt arkiv og spesialsamlingane)
- Universitetsbiblioteket i Tromsø

Folkebibliotek

- Alvdal bibliotek
- Asker bibliotek
- Ballangen folkebibliotek
- Brønnøy bibliotek
- Bærum bibliotek (Ikke svart)
- Hamarøy bibliotek
- Harstad bibliotek
- Haugesund folkebibliotek
- Karmøy folkebibliotek
- Kristiansand folkebibliotek
- Kristiansund bibliotek
- Kvæfjord folkebibliotek
- Levanger bibliotek
- Loppa folkebibliotek (Ikke svart)
- Meråker (kombinasjons)bibliotek
- Namsskogan folkebibliotek
- Notodden bibliotek
- Ringerike bibliotek
- Rjukan bibliotek
- Røros folkebibliotek
- Selje folkeboksamling
- Sirdal folkebibliotek
- Skiptvet bibliotek
- Sola folkebibliotek
- Spydeberg bibliotek
- Stavanger bibliotek (Ikke svart)
- Sula Bibliotek
- Surnadal folkebibliotek
- Time bibliotek
- Tingvoll bibliotek
- Vennesla bibliotek
- Verdal bibliotek

Lokalhistoriske arkiv/samlinger

- Arne Bjørndals samlinger (Ikke svart)
- Berger historielag
- Drangedal historielag
- Eiker arkiv
- Flesberg historielag
- Gol bygdearkiv (Ikke svart)
- Hedrum historielag
- Hemsedal bygdearkiv (Ikke svart)
- Hol bygdearkiv
- Jølster lokalhistorisk arkiv
- Lier historielag
- Lokalhistorisk senter Horten
- Nore og Uvdal bygdearkiv
- Rakkestad lokalsamling
- Sauda lokalarkiv (Ikke svart)
- Ski lokalhistoriske arkiv
- Sogndal lokalhistorisk arkiv (Sogndal bibliotek)
- Ål bygdearkiv
- Ås kommunes lokalhistoriske arkiv